

หากเราลำดับความสำคัญของ
งานต่างๆในชีวิตอย่างถูกต้อง
แล้วให้เวลากับงานเหล่านั้น
อย่างสอดคล้องกับความสำคัญของมัน
เราก็จะไม่วิตกกังวลกับอนาคต
เพราะได้ทำสิ่งที่สมควรทำครบถ้วนแล้ว
โลกจะแตกหรือไม่
กลายเป็นเรื่องขี้ปะติ๋วไปเลย

คำถามนี้เคยเอาไปถามหนุ่มๆสาวๆหลายคนจำนวนมาก บอกว่าจะเร่งทำบุญ กลับไปหาพ่อแม่ ร่ำลาญาติมิตร ขอขมาลาโทษ ที่ตอบว่าจะเสปสุขให้เต็มที่ รีบหาคู่ อยู่กับคนรัก ก็มีไม่น้อย แม้จะแตกต่างกันไปบ้าง แต่อย่างหนึ่งที่เหมือนกันก็คือ ทุกคนอยากจะทำอะไรต่ออะไรตั้งหลายอย่าง จนไม่มีทางจะทำให้ครบหรือเสร็จได้ภายใน ๓ วัน บางคนก็เลือกทำไม่กี่อย่างแต่ขัดแย้งกันเอง เช่น อยากเข้าวัดปฏิบัติธรรมด้วย อยากหาเมียด้วย ขึ้นทำทั้งสองอย่าง ไม่ว่าจะทำพร้อมๆกันหรือสลับคนละวันก็คงจะได้ผลคือ “เบลอร์” อันที่จริงเวลาแค่ ๓ วันอย่าว่าแต่ทำ ๒ อย่างที่ว่าเลย แค่อำอย่างเดียวก็ได้ทำเพียงนิดหน่อยเท่านั้น เพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาทั้งคู่

คุณละ ตอบได้หรือยังว่าจะทำอะไรบ้าง ลองเขียนรายการสิ่งที่อยากทำภายใน ๕-๑๐ นาที คุณอาจพบว่า สิ่งทีอยากทำในวาระสุดท้ายของโลก (และชีวิตของคุณ) นั้นมีมากมาย ไม่ต่างจากหนุ่มสาวข้างบน และถึงแม้ในที่สุด คุณตัดสินใจเลือกทำสิ่งทีสำคัญที่สุดเพียง ๒-๓ อย่าง เวลา ๓ วันก็อาจไม่พอ สำหรับการทำให้ทุกอย่างให้เสร็จตั้งใจ

สรุปก็คือ เวลา ๓ วันนั้นน้อยเกินไปที่จะทำอะไรให้ครบถ้วนได้

แต่จริงหรือที่ว่า เวลา ๓ วัน นั้นน้อยเกินไป ในชีวิตจริงเวลา ๓ วันต้องถือว่ามากทีเดียว มีกี่คนในโลกนี้ที่รู้ตัวล่วงหน้าถึง ๓ วัน ว่าวาระสุดท้ายของตนกำลังจะมาถึง ยิ่งคนที่รู้ และมีโอกาสใช้เวลาที่เหลือน้อยนั้นให้คุ้มค่างยิ่งมีน้อยลงไปอีก นักโทษประหารอาจเดาได้ว่าตัวเองมีเวลาหลงเหลืออยู่ในโลกนี้อีกนานเท่าใด แต่ก็ไม่มีเสริภาพจะทำการที่ต้องการแล้ว ผู้ป่วยมะเร็งระดับ ๓ อาจรู้ว่าตนจะต้องตายในเร็ววัน แต่ก็ไม่มีเรี่ยวแรงจะทำอะไรได้ ทุกคนได้แต่คาดเดา

ถึงที่สุดแล้วไม่มีใครในโลกนี้ที่รู้ล่วงหน้าว่าตัวเองจะตายเมื่อไร อย่าว่าแต่เวลา ๓ วันเลย หากรู้ล่วงหน้าแค่ ๑ ชั่วโมงก็นับว่าโชคดีย่างยิ่งแล้ว มีหลายคนขอเวลาน้อยกว่านั้นอีก แต่ก็ยังถูกปฏิเสธ

หลังจากที่ลงทุนไปหลายหมื่นล้านบาท เสียเวลาไปนับสิบปี นักวิทยาศาสตร์ญี่ปุ่นทุกวันนี้ก็ยังไม่สามารถทำนายแผ่นดินไหวล่วงหน้าได้แม้เพียงแค่ ๑ นาที เพราะฉะนั้นจะ **ไม่ดีกว่าหรือ** หากเราขนเอาสิ่งทีอยากทำในช่วง ๓ วันสุดท้าย มาทำเสียแต่วันนี้ “วันนี้” คือห้วงเวลาที่เราเป็นเจ้าของ ส่วน “พรุ่งนี้” ไม่มีใครรู้ว่าตัวจะได้เห็นหรือไม่ ทีแน่ๆก็คือ หากเราเริ่มเสียแต่วันนี้ เราอาจมีเวลามากกว่า ๓ วันที่จะทำ

สิ่งต่างๆที่อยากทำ

ปัญหาก็คือ จะเอาสิ่งที้อยากทำในช่วง ๓ วันสุดท้ายนั้น มาทำเสียแต่วันนี้ได้อย่างไร เพราะทุกวันนี้ก็มีอะไรต่ออะไร ต้องทำมากมายจนแทบหาเวลาว่างไม่ได้อยู่แล้ว มาถึงตรงนี้ หลายคนก็พบว่า **ที่ตัวเองมีภารกิจที่จะต้องทำมากมายในช่วง ๓ วันสุดท้าย ก็เพราะไม่มีเวลาว่างพอที่จะทำในขณะนี้นั่นเอง**

น่าคิด ว่าชีวิตของเราวุ่นวายขนาดนั้น เขียวหรือ ใคร ก็ตามที่ตัดสินใจเลือกทำอะไรในช่วง ๓ วันสุดท้ายของชีวิต สิ่งนั้นจะต้องสำคัญมากๆต่อเขา ยิ่งตัดให้เหลือเพียงแค่ ๒-๓ อย่าง มันก็ยิ่งสำคัญเหลือจะกล่าว ถ้าเช่นนั้น เป็นไปได้อย่างไร ว่าเราจะไม่มีเวลากับสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของเราเลย

เราเคยลองเทียบเคียงหรือไม่ว่า สิ่งที่เราอยากทำในช่วง ๓ วันสุดท้าย กับสิ่งที่เรากำลังทำอย่างวุ่นวายในเวลานี้อะไร สำคัญกว่ากัน หลายคนพบว่า “งาน” อย่างแรกนั้นสำคัญกว่า “งาน” อย่างหลังมาก จนบางที่เทียบกันไม่ได้ คำถามก็คือ อะไรทำให้เราละเลย “งาน” อย่างแรกไป คำตอบที่มักจะได้ ก็คือ งานอย่างหลังนั้น “เร่งด่วน” กว่า หาไม่ก็เพราะถูกปัจจัย ภายในและภายนอกพัดพาไป

ในชีวิตของเรานั้น มีงานหรือกิจกรรมอยู่ ๔ ประเภท ใหญ่

ประเภทแรกคือ **งานด่วนและสำคัญ**

ประเภทที่ ๒ **งานด่วนและไม่สำคัญ**

ประเภทที่ ๓ **งานไม่ด่วนและไม่สำคัญ**

และประเภทสุดท้าย **งานไม่ด่วนแต่สำคัญ** คนจำนวน

ไม่น้อย วันๆหมดไปกับงานประเภทแรก และก็มีมากทีเดียว ที่สิ้นเปลืองเวลาไปกับงานประเภทที่ ๒ และ ๓ คนสองกลุ่ม ที่ว่า **แม้จะมีบุคลิกนิสัยและจุดมุ่งหมายในชีวิตต่างกัน แต่ก็เหมือนกันอย่างหนึ่งคือ ชีวิตไม่มีเวลาให้กับงานประเภทที่ ๔** งานไม่ด่วนแต่สำคัญ **งานด่วนและสำคัญ** หมายถึงการแก้ปัญหา เฉพาะหน้า เช่น เพื่อนร่วมงานขัดแย้งกันต้องเข้าไปไกลเกลี่ย เส้นตายกำลังจะมาถึงต้องรีบป้อนงานให้ทัน สุขภาพทรุดโทรม จนล้มป่วยต้องพักงานไปหาหมอ คอมพิวเตอร์เกิดเสียต้อง เอาไปซ่อม มิเช่นนั้นทำงานต่อไม่ได้ รวมถึงการทำงานเลี้ยงตัว และครอบครัว **งานด่วนและไม่สำคัญ** เช่น ต้องรีบเลิกงานเพื่อ ไปดูฟุตบอลโลกให้ทัน รีบไปซื้อของราคาถูุกก่อนหมดเขต คำนี้อาจไปงานเลี้ยงรุ่นประจำปี **งานไม่ด่วนและไม่สำคัญ** เช่น โทรศัพท์คุยเล่นกับเพื่อน ดูโทรทัศน์คลายเครียด ตอบ จดหมายเพื่อนที่เพิ่งมาถึงเมื่อวาน **งานไม่ด่วนแต่สำคัญ** เช่น การออกกำลังกาย การอ่านหนังสือเพิ่มพูนความรู้ การ

วางแผนงานแต่เนิ่นๆ การให้เวลากับครอบครัว การฝึกสมาธิภาวนา เบื้องต้นเป็นเพียงตัวอย่างเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน คำว่า “สำคัญ” ในที่นี้หมายถึง**ความสำคัญต่อชีวิต** โดยมุ่ง “คุณค่าแท้” ยิ่งกว่า “คุณค่าเทียม” สำหรับสาวรุ่น การได้เป็นเจ้าของกระเป๋าหิ้วสวยๆ ดีๆ นั้น ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญสำหรับเธอ แต่ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิต

ลองพิจารณาดูอาจจะพบว่า งานประเภทสุดท้ายนั้น มักจะถูกละเลยไป ทั้งๆ ที่สำคัญ แต่เนื่องจาก “ไม่ด่วน” ก็เลยถูกผลัดไปวันพรุ่งนี้ ครั้นวันพรุ่งนี้มาถึงก็มีงานด่วน (ทั้งสำคัญและไม่สำคัญ) โผล่เข้ามา จึงต้องผลัดไปวันมะรืน มีนัดกับรายการชิงชนะเลิศฟุตบอลพรีเมียร์ลีกหน้าจอโทรทัศน์ เป็นอันต้องเลื่อนต่อไปอีก เป็นเช่นนี้วันแล้ววันเล่า จนลืมนึกไปก็มีความหนักขึ้นได้ก็ตอนมันกลายเป็นปัญหาที่ต้องรีบสะสาง เช่น ลืมป่วยเพราะไม่ยอมออกกำลังกายสักที หรือไม่ ลูกก็ติดคุก ข้อหาเสพยาบ้าไปแล้ว เพราะพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูกเลย

อะไรต่ออะไรที่เราอยากทำช่วง ๓ วันสุดท้ายก่อนโลกแตก มันอยู่ในงานประเภทที่ ๔ นี้แหละ งานประเภทนี้แหละที่ใครๆ มักจะนึกถึงยามท้ายๆ ของชีวิต เช่น เป็นโรคหัวใจแล้วถึงค่อยนึกเสียดายที่ไม่ยอมวิ่งจ็อกกิ้งตอนเป็นหนุ่มสาว เป็นไม้ใกล้ฝั่งแล้วจึงค่อยนึกถึงการทำสมาธิภาวนา แต่บ่อยครั้งแม้ยังไม่ทันแก่ แต่ก็สายไปแล้ว ผู้เป็นลูกบ่อยครั้งมานั่งเสียใจที่ไม่มีเวลาอยู่ใกล้ชิดพ่อแม่ยามท่านมีชีวิตอยู่ เนื่องจากเอาแต่ทำมาหากิน จนช่วงเวลาสำคัญได้ผ่านเลยไปไม่หวนกลับ

เราแต่ละคนมีเวลาสำหรับสิ่งสำคัญสำหรับชีวิต (หรืองานประเภทที่ ๔) เสมอ แต่มันจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเราได้ ต่อเมื่อเราต้องยอมทิ้งบางอย่างไป หรือทำบางอย่างให้น้อยลง บางอย่างที่ว่าก็คือ งานด่วนและไม่สำคัญกับงานไม่ด่วนและไม่สำคัญ อย่าให้ความด่วนของงานอย่างแรก (ที่ไม่สำคัญ) มาหลอกล่อเราจนเกินไป ทำใจแข็ง เมินมันไปเสียบ้าง ชีวิตไม่สึกกร่อนหรอก

แม้แต่งานด่วนและสำคัญก็เช่นกัน ลดลงเสียบ้าง ชีวิตจะเป็นสุขมากขึ้น ขึ้นเอาแต่ทำงานประเภทนี้ทั้งวันทั้งคืน ไม่นานคงเป็นโรคเครียด ความดันสูง ท้องผูก กระเพาะเป็นแผล งานประเภทนี้ทำให้คนตายมาเยอะแล้ว แต่จะลดมันได้

อย่างไร คุณคงถามในใจเมื่อมันทั้งด่วนทั้งสำคัญ ลดได้หากเราหันมาให้ความสำคัญกับงานที่ไม่ด่วนแต่สำคัญ ลองสืบสาวดูจะพบว่า ที่งานด่วนและสำคัญรุมเร้าเรารอบตัวก็เพราะเราละเลยงานประเภทที่ ๔ งานประเภทหลังนี้ ในแง่หนึ่งก็คือการป้องกันปัญหา ถ้าเราให้เวลากับการป้องกันปัญหาแล้วปัญหาก็มีให้แก่น้อยลง งานประเภทแรกล้วนเป็นงานประเภทแก้ปัญหานั้น ซึ่งเกิดขึ้นก็เพราะเราไม่ได้ใส่ใจกับการป้องกันมาตั้งแต่แรก การหมั่นออกกำลังกาย ทำสมาธิภาวนา ให้เวลาให้กับครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน สิ่งเหล่านี้ถ้าเราทำวันละนิดละหน่อยแต่ต่อเนื่อง จะช่วยลดปัญหาต่างๆได้

มากมาย ทำให้งานด่วนและสำคัญพลอยลดลงด้วย ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องคุณภาพชีวิต คุณภาพคน และคุณภาพความสัมพันธ์ ซึ่งต้องอาศัยเวลา เช่นเดียวกับการเติบโตของต้นไม้

หากเราลำดับความสำคัญของงานต่างๆในชีวิตได้อย่างถูกต้อง และให้เวลากับงานเหล่านั้นอย่างสอดคล้องกับความสำคัญของมัน เราก็จะไม่วิตกกังวลกับอนาคต เพราะได้ทำสิ่งที่ควรทำครบถ้วนแล้ว เรียกว่าเป็นผู้พร้อมทุกขณะ โลกจะแตกหรือไม่ กลายเป็นเรื่องขี้ปะติ๋วไปเลย

ครั้งหนึ่ง เคยมีคนถามนักพรตผู้หนึ่งด้วยคำถามคล้ายๆ กันนี้ว่า “ท่านครับ ท่านคิดว่าท่านจะทำอะไรบ้าง หากจะต้องตายภายใน ๓ วัน”

“เราก็ทำอย่างที่ทำอยู่ทุกวันนั่นแหละ” ท่านตอบคุณละ พร้อมจะตอบอย่างนักพรตท่านนี้แล้วหรือยัง

เซ็นต์หลุยส์ ความเงียบเกือบสงบเป็นสิ่งหนึ่งที่สะดุดใจมาก
ตั้งแต่แรกที่เข้ามาสัมผัส

บรองซ์ ความไม่มีระเบียบอิสระเสรีนี้แหละ
เป็นส่วนหนึ่งของความมีชีวิตชีวา

นิวยอร์ก สิ่งที่กำลังมากลืนกินที่ว่างในบ้านของพวกเขา
ก็คือหนังสือที่แสนโปรดปรานนั่นเอง

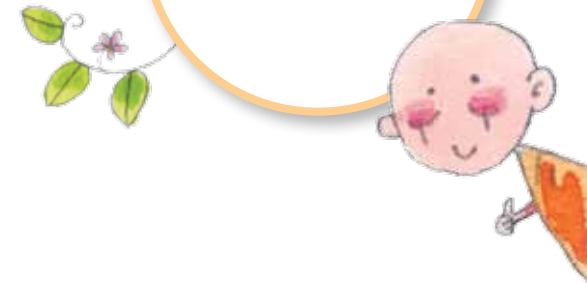
คาเมล ศิลข้อที่ ๒ นั้นไม่ได้หมายถึงเพียงการเว้นจาก
การลักทรัพย์ของผู้อื่นที่เขาไม่ได้ให้...

แกรนด์แคนยอน แกรนด์แคนยอนคือเสียงประกาศก้อง
ของธรรมชาติ ที่เตือนให้เราเจียมเนื้อเจียมตัว

เรดรีอค ธรรมชาติไม่ว่าจะขี้เหร่อย่างไรก็มีแรงดึงดูด
ให้มนุษย์เข้าหาเสมอ

บันทึกgrayทาง กลางอเมริกา

ตีพิมพ์ครั้งแรกใน “สถานแสงอรุณ”
ช่วงตั้งแต่ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๖ พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๔๐
ถึงปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕ กันยายน - ตุลาคม ๒๕๔๑

เซ็นต์หลุยส์

ความสงบที่ร้อนผ่าวอยู่ภายใน

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐

เซ็นต์หลุยส์เป็นเมืองแรกที่เราเก็บหลวงพ่อกำเขียน
มาพักก่อนที่จะเดินทางต่อไป โดยมีนิวยอร์กเป็นจุดหมาย
สุดท้าย เพื่อสอนกรรมฐานตามคำนิมิตของวัดจีนที่นั่น

เปลี่ยนใจ

๓๕

จิณฺหะโร - ๓๕
๒๕ - ๒ - ๕๓

ที่เซ็นต์หลุยส์ (หรือพูดให้ถูกคือเมืองฟลอริสเซนส์ซึ่งอยู่ติดกับเซ็นต์หลุยส์) เราทั้งสองได้วัดพระศรีรัตนารามเป็นที่พักวัดนี้ตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชน แต่อย่าเพิ่งเข้าใจไปว่ารอบวัดจะอีกทึกหรือพลุกพล่านไปด้วยผู้คน “ชุมชนชุมชน” หรือ “ชุมชน” ตามที่คนไทยทั่วไปเข้าใจนั้นเอามาใช้กับที่นี่ (หรืออีกหลายเมืองในอเมริกา) คงไม่ได้ เพราะบ้านเรือนของผู้คนรอบๆวัด แม้จะตั้งเรียงรายกัน แต่ก็เงียบสงบเอามากๆ นานๆถึงจะเห็นคนเดินตามถนนหรือออกมานอกบ้าน มีก็แต่รถที่แล่นผ่านไปมาเป็นช่วงๆ และดูจะไม่รีบไม่ร้อนเอาเสียเลย

อันที่จริงไม่ใช่เฉพาะบริเวณรอบๆวัดเท่านั้น ที่ไหนๆในเมืองนี้ก็เป็นอย่างนี้ รวมทั้งเมืองอื่นๆตามทางที่ผ่านมาก็มีลักษณะเดียวกัน ความเงียบเกือบสงบเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก ตั้งแต่วินาทีแรกที่เข้ามาสัมผัส อย่าวว่าแต่เมืองเล็กๆอย่างแก๊งคร้อเลย (อำเภอหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ) แม้แต่หมู่บ้านในชนบทอันไกลโพ้น ก็ยังเงียบสู้ที่นี่ไม่ได้

ที่นี่ไม่มีเสียงเพลงเล็ดลอดให้เราได้ยิน เสียงแผดถันของมอเตอร์ไซค์ก็หาปรากฏไม่ มองออกไปนอกวัด ทุกอย่างนิ่งสนิทไม่ไหวติง ยกเว้นรถยนต์และใบไม้ไหว ครั้นถึงวันหยุด ถ้าหวังจะเห็นคนออกมาเดินเล่นสังสรรค์กับเพื่อนบ้านก็คง

ผิดหวัง ดูราวกับว่าผู้คนที่นี้ไม่ได้ไปสนุกสนานเที่ยวเตร่ที่ไหนกับเลย หากอยู่กันแต่ในบ้าน มองไปทางไหนก็เห็นผู้คนกำลังสะอาดงานบ้าน ทำความสะอาด ตัดหญ้า หรือซ่อมแซมบ้าน เรือนกันอยู่ สภาพเช่นนี้จะเอามาเปรียบเทียบกับกรุงเทพฯไม่ได้เลย ลำพังเสียงแผดถันจากรถยนต์และมอเตอร์ไซค์ก็นับว่าพอแรงแล้ว ยังมีเสียงเพลง เสียงวิทยุและผู้คนเอ็ดตะโรกันอีกต่างหาก ส่วนสายตาก็ถูกระตุ้นด้วยภาพผู้คน

ที่ไหนๆก็มีแต่ผู้คน กระทั่งกลางคืนก็ยังหาความสงบไม่ได้ง่ายนัก สำหรับคนที่เจนนตาใจกับความวุ่นวายในกรุงเทพฯอย่างเรา ความสงบของที่นี่จึงชวนให้สะดุดใจ ดูเหมือนภาพที่ปรากฏแก่สายตาของเรากำลังบอกว่า ความเงียบกับความเจริญมั่งคั่งในทางวัตถุ ไม่ใช่สิ่งตรงกันข้าม

เมื่อเราเอาตัวเข้ามาอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมเช่นนี้อดคิดไม่ได้ว่า ชีวิตของคนที่นี่ก็น่าจะสงบสุขตามไปด้วย คนเราถ้าไม่เบียดเสียดแย่งที่นั่งบนรถเมล์ หรือที่ว่างบนผิวดถนนวันแล้ววันเล่า ไม่ต้องดิ้นรนหาเรื่องออกไปเที่ยวเตร่หรือครุ่นคิดวางแผน ว่าเสาร์อาทิตย์นี้จะไปช้อปปิ้งหรือดูหนังที่ไหนดี เสร็จงานเสร็จการก็กลับมาอยู่กับครอบครัว ชีวิตก็น่าจะสงบสุขได้

แต่เอาเข้าจริงๆ เราก็ไม่แน่ใจว่า เขาเหล่านี้จะมีชีวิตที่สงบสุขหรือไม่ การเก็บตัวอยู่ในบ้านไม่ไปยุ่งวาทกับใคร แม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบเงียบ ก็ไม่ใช่หลักประกันเสมอไปว่าจะมีชีวิตที่สงบสุขได้ หากว่าเอาตาเอาใจไปเปิดรับพัวพันกับสิ่งกระตุ้นร่ำอย่างอื่นๆ เช่น โทรทัศน์ในบ้าน สังคมสมัยใหม่อุดมไปด้วยสิ่งต่างๆ มากมาย ที่ทำให้ใจเรายุ่งเหยิงกระเจิดกระเจิงไปได้ แม้จะอยู่คนเดียวโดยไม่ต้องไปยุ่งสิ่งเกี่ยวข้องกับหรือแย้งชิงกับใคร โลกไร้พรมแดนไร้ขอบเขตที่โทรทัศน์ (รวมถึงคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ) นำมาให้เราจนถึงห้องนอนนั้น บางครั้งก็ปลุกจิตกระตุ้นใจจนเหนื่อยอ่อนยิ่งกว่าการพูดคุยกับเพื่อนบ้านหรือเที่ยวเตร่สนุกสนานด้วยซ้ำ ยังไม่ต้องพูดถึงความสับสนวุ่นวายจากการอยู่คนเดียวเปล่าเปลี่ยวไร้เพื่อน หรือความเร่าร้อนกระสับกระส่ายจากการแข่งขันชิงดีชิงเด่นกับผู้อื่น เพื่อถึบตนให้เหนือกว่าใครๆ ทั้งในทางทรัพย์สิน เกียรติยศ และอำนาจ

ในโลกที่เจริญด้วยโภคทรัพย์ ความทุกข์ดังกล่าวกะกนผู้คนเป็นอันมาก จนกลายเป็นปัญหาสากล ด้วยเหตุนี้ความเงียบสงบที่เราเห็นและได้สัมผัสที่นี่ อาจไม่ต่างจากผิวเขียวใสของฟักต้ม ที่เคลือบคลุมใสในอันร้อนผ่าเอาไว้ก็ได้

บรองซ์

เมื่ อ ง มี ชี วิ ต

๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๐

ถ้าแกลังลิ้มความกระฉ่อนในทางอาชญากรรมไปชั่วคราว บรองซ์ จัดว่าเป็นย่านที่มีชีวิตชีวาทีเดียว โดยเฉพาะย่านที่อยู่ใกล้วัดจีน ซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้คนจับจ่ายซื้อหาของกันค่อนข้างมาก ความมีชีวิตชีวานั้นไม่ได้หมายถึงความขวกไขว่เสมอไป กินซ่าของโตเกียวก หรือถนนออกฮาร์ดของสิงคโปร์ก็เนื่องแน่นด้วยผู้คน แต่กลับหาความมีชีวิตชีวาไม่ค่อยได้

ความมีชีวิตชีวาของบรองซ์ อยู่ตรงที่ผู้คนรู้สึกสบายๆ ไม่ได้ตั้งหน้าตั้งตาเดินอย่างเดียว แต่บางทีก็ทักทายผู้คน ขนาดคนแปลกหน้าอย่างเราก็ยังมีคนมาทัก ทำไม้ทำมือหรือเอ่ยปากถามว่าเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่เป็นคนดำที่ชีวิตไม่ค่อยเร่งร้อนเท่าไร บางคนก็เดินไปร้องเพลงไป ผลอๆก็มีจักรยานแล่นสวนมาบนทางเท้า กดกริ่ง หรือส่งเสียงให้คนรู้ว่าฉันกำลังมาแล้ว ช่วยหลีกเลี่ยงด้วย เรียกว่ามีอิสระเสรีกันเต็มที่ ไม่ใช่บนทางเท้าเท่านั้น บนถนนก็เช่นกัน อยากจะข้ามถนนตรงไหนก็ข้าม ถ้าไม่มีรถแล่น ไม่ต้องสนใจล่ะว่าจะเป็นทางม้าลายหรือไม่ถึงจะมีสัญญาณไฟตรงมุมถนนบอกว่าจะยังไม่ถึงเวลาข้ามถนน แต่ถ้าถนนว่าง ฉันก็จะข้ามล่ะ ใครที่ทำแบบนี้ที่แอลเอ เวลานิวยอร์กแล้วจะรู้สึกว่ามันไม่ค่อยมีระเบียบเท่าไร

ความไม่มีระเบียบ อิสระเสรีนี้แหละเป็นส่วนหนึ่งของความมีชีวิตชีวา และทำให้ฮ่องกง หรือนิวเดลีต่างกับสิงคโปร์ หรือโตเกียว เช่นเดียวกันกับที่ทำให้เมืองสงบๆอย่างคาเมลต่างจากบรองซ์

ความหลากหลายก็เป็นผงชูรสให้เกิดชีวิตชีวาขึ้น บนทางเท้าและถนนจะเห็นสีส้มและเสื้อผ้าหลากชนิดแตกต่างกันไป บ้างก็ใส่กระโปรง บ้างใส่ขาสั้น รถยนต์ก็มีหลายแบบ

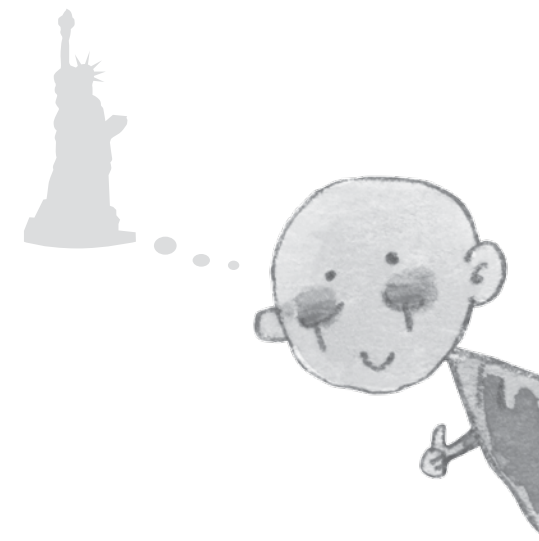

ทั้งสปอร์ตและบุโรทั่ง โตเกียวไม่ค่อยมีภาพแบบนี้ให้เห็นเท่าไร โดยเฉพาะในเวลาทำงาน เพราะผู้ชายแทบทุกคนจะใส่สูท ซึ่งก็มักเป็นสีกรมท่า ส่วนเสื้อผ้าของผู้หญิงก็มีความหลากหลายกว่า แต่ที่ใส่เครื่องแบบก็มีไม่น้อย และถ้ามองให้ดีก็มีอยู่ในแบบแผนเดียวกัน บนท้องถนนของบรองซ์และเมืองนิวยอร์ก ผู้คนสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองได้มากโดยไม่ต้องระวังสายตาของคนอื่น หรือระแวงแรงกดดันจากผู้คนรอบข้าง ตรงนี้เองที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โตเกียวหรือสิงคโปร์ ต่างจากฮ่องกงหรือนิวยอร์ก และอาจเป็นประการสำคัญที่ทำให้มาเลเซียต่างกับไทย

เพิ่งอ่านบทความของอาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ใน*มติชน* *สุดสัปดาห์* แก่ตั้งข้อสังเกตว่า สาเหตุที่คนมาเลเซียและสิงคโปร์มาเที่ยวหาดใหญ่กันเยอะ ชนิดที่เมืองท่องเที่ยวอย่างเชียงใหม่เทียบไม่ติด ก็เพราะหาดใหญ่ (หรือเมืองไทย) เป็นที่ๆ เขามีเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้ตามใจอยาก เรื่องเที่ยวผู้หญิงก็อย่างหนึ่ง แต่ไม่ใช่ทั้งหมด การเอาทุเรียนมากินโดยไม่ต้องเกรงว่ากลิ่นจะไปรบกวนคนในโรงแรม ก็เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของหาดใหญ่ ซึ่งไม่มีในมาเลเซีย หรือสิงคโปร์ เราเดาว่าคนจากสองประเทศนั้น คงรู้สึกที่หาดใหญ่และเมืองไทยนั้นมีชีวิตชีวามากกว่า

แน่ละว่า ถ้าจะพูดถึงความมีระเบียบ ความสวยงาม เรียบร้อย มาเลเซีย สิงคโปร์เหนือกว่าไทยมาก แต่สิ่งที่ขาดหายไปคือความมีชีวิตชีวา อยากรู้ก็ตาม ยังไม่อยากจะเชื่อว่า ถ้าจะให้มีความมีชีวิตชีวาแล้ว ก็ต้องปล่อยให้บ้านเมืองเลอะเทอะ สกปรก ผู้คนแย่งกันขึ้นรถเมล์หรือแข่งคิวกัน ในนิวยอร์ก มารยาทอย่างคนเมือง หรือ Civility ก็ยังมีอยู่มาก และเหนือกว่าไทยอยู่หลายขุม แม้จะเสื่อมลงไปกว่าเดิม กระนั้นก็ยังมีความมีชีวิตชีวาอยู่ แต่ก็ยอมรับว่าชีวิตชีวาส่วนหนึ่งนั้น มาจากความหลากหลาย ที่เติมแต่งเข้ามาจากคนผิวสีต่างๆ ทั้งดำและเหลืองด้วยไม่น้อย

นิวยอร์ก

ความสุขของหนอน

๘ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ในเมืองนิวยอร์กมีคนจำพวกหนึ่ง ซึ่งนับวันจะหาที่นอน ยากขึ้นทุกที คนพวกนี้ไม่ใช่คนจนเลย บ้านก็มี แต่กำลังถูก “กินที่” มากขึ้นเรื่อยๆ ฟังดูก็น่าอนาถ แต่ที่จริงคนเหล่านี้ยอม “ถูกกระทำ” ด้วยความสมัครใจ เพราะสิ่งที่กำลังมากลืนกิน ที่ว่างในบ้านของพวกเขา ก็คือหนังสือที่แสนโปรดปรานนั่นเอง

นิวยอร์กเป็นสวรรค์สำหรับหนอนหนังสือ นอกจากจะมี หนังสือร้อยแปดพันเก้าสุดจะจินตนาการแล้ว ยังมีราคาถูก แสนถูกหากหาซื้อเป็น บางร้านขายแต่หนังสือลดราคา ซึ่ง ส่วนใหญ่ยังไม่เคยผ่านมือใครมาก่อน และจำนวนไม่น้อยเพิ่ง

ออกจากโรงพิมพ์มาไม่นาน ร้านประเภทนี้ไม่ใช่ร้านหนังสือ เล็กๆเลย ใหญ่มหึมา บางร้าน เช่น สแตรนด์ คุณว่ามีหนังสือ ถูกนับล้านเล่ม เอามาเรียงต่อกันได้ยาวถึง ๘ ไมล์ทีเดียว บางทีก็หาหนังสือราคาถูกได้ตามแผงลอยแบกะดิน ซึ่งมีให้เห็นเป็นครั้งคราว ใครที่พอมีเงินอยู่บ้าง หาหนังสือใหม่มาเป็นรางวัลให้แก่ตัวเองได้ทุกวัน วันละหลายเล่มโดยไม่ถึงกับ กระเป๋าฉีก

แต่ปัญหาก็คือบ้านพักในนิวยอร์กแพงเหลือเกิน นี่ขนาดมีกฎหมายควบคุมค่าเช่าในเมืองนี้ (เพิงหมดอายุ ๕๐ ปี เมื่อไม่กี่อาทิตย์นี้ แต่ถูกชาวบ้านกดดันให้ต่ออายุอีกระยะหนึ่ง) คนๆหนึ่งมีห้องไม่กว้างเท่าไรนัก ที่จริงก็อาจจะกว้าง อยู่หรือถ้าเทียบกับแฟลต หรือคอนโดมิเนียมหลายแห่งใน กรุงเทพฯ แต่ท่านเล่นขนหนังสือมาใส่ห้องวันแล้ววันเล่า จนเป็นเรื่องธรรมดาหากจะพบว่า แม้แต่ในห้องน้ำและห้องครัว ก็มีหนังสือเรียงราย แล้วในที่สุดก็ลุลกลามมาถึงห้องนอน จนบางคู่บางครอบครัวต้องใช้เตียงพับกันเลย

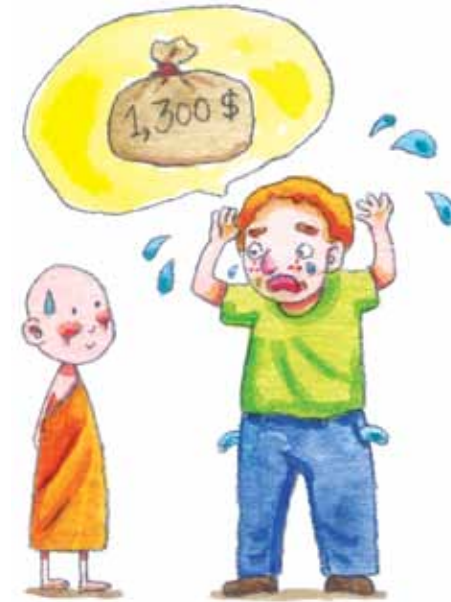
พวกนี้หลายคนเป็นนักสะสมหนังสือแบบเอาเป็นเอาตาย ชาวเล่าว่าบางคนมีเฉพาะหนังสือปรุงอาหารถึง ๔,๕๐๐ เล่ม ส่วนสถาปนิกบางคนก็มีหนังสือสถาปัตยกรรมอย่างเดียว

๑๐,๐๐๐ เล่ม ส่วนคนที่ติดใจนโปเลียน ก็มีหนังสือและ สิ่งของทุกชนิดที่เกี่ยวกับคนๆนี้ ไม่ว่าจะเป็นเหรียญนโปเลียน เซรามิกคนโปเลียน ทหารตุ๊กตานโปเลียนหรือหน้ากากนโปเลียน คนกลุ่มนี้ที่จริงก็ไม่ได้อยู่ที่นิวยอร์กเท่านั้น หากอยู่ทุกที่ (แม้แต่กลางป่าภูโคงก็มีอยู่อย่างน้อยหนึ่งคน) นำแปลก ตรงที่ว่า คนเหล่านี้ไม่ได้เป็นญาติโกโหติกาอะไรกันเลย ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้รู้จักกันด้วยซ้ำ แต่กลับมีนิสัยคล้ายคลึงกัน ราวกับเป็นสปีชีส์เดียวกัน

ความสุขของคนพวกนี้อยู่ที่การได้หนังสือเล่มใหม่มาใน ครอบครอง ถามว่าหนังสือมากมายเหล่านี้ เขามีเวลาอ่านบ้าง หรือเปล่า ส่วนใหญ่คงตอบว่าได้อ่านบ้างนิดหน่อยเท่านั้นแหละ คิดดูก็น่าแปลกที่ซื้อมาทั้งๆที่รู้ว่าคงไม่ได้อ่าน แต่ถ้าถามเขาก็คงได้รับคำตอบว่า “ก็จะอ่านมันทำไมเมื่อเป็นของเราแล้ว” แอนโทนี เบอร์เจส นักเขียนชื่อดังชาวอังกฤษเคยพูดถึงสาเหตุ ที่ไม่ค่อยได้อ่านหนังสือที่ซื้อมาว่า ไม่มีเหตุผลอะไรดีไปกว่า เหตุผลที่ว่า มันเป็นของเราแล้ว พูดอีกนัยหนึ่งคือ เราจะอ่าน ก็ต่อเมื่อเป็นหนังสือของคนอื่นเท่านั้น เพราะมันอยู่กับเราได้ เพียงชั่วคราว

คนจำพวกนี้จะว่าไปก็ไม่ใช่คนแปลก เพราะลึกลับๆคนเราก็เป็นเช่นนี้ไม่ใช่หรือ **ความสุขของคนเราอยู่ที่การ ได้ ไม่ใช่อยู่ที่การ มี** ถึงเรามีเงินพันล้านอยู่ในธนาคาร แต่นั่นก็ไม่ทำให้เรามีความสุขเท่ากับการได้เพิ่มมาอีกหนึ่งล้าน หรือหนึ่งแสนบาทของใหม่ที่ไม่ได้อยู่ในมือเรานั้น ล้วนมีเสน่ห์มากกว่าของเก่าที่เราเป็นเจ้าของแล้ว เพราะเหตุนี้เอง **หนังสือเล่มใหม่จึงดึงดูดใจนอนหนังสือเสมอ และเมื่อได้มาแล้ว เสน่ห์ของมันก็จะเสื่อมคลายไปเรื่อยๆ** (เว้นเสียแต่จะลงทุนลงแรงอ่านมันจนเห็นคุณค่าที่แท้จริงของมัน) ขณะเดียวกันความสุข ความพึงพอใจ ที่เคยพุ่งขึ้นก็กลับลดลงสู่ระดับเดิมและแล้วเขาก็สอดส่ายสายตาค้นหาหนังสือเล่มต่อไป

จะเป็นหนังสือ เงินทอง คู่ครอง รถยนต์ หรืออะไรก็แล้วแต่ **สิ่งใหม่ที่ได้มานั้น ย่อมทำให้เราสุขใจได้มากกว่าสิ่งที่มีอยู่แล้วในกำมือเสมอ** ความทุกข์ของผู้คน จะว่าไปแล้วก็อยู่ตรงนี้แหละเป็นเหตุใหญ่ ต่อเมื่อรู้จักสันโดษ พึงพอใจในสิ่งที่มีชีวิตก็จะง่ายขึ้นเยอะ

คาเมล

ทุ ก ข ล า ภ

๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐

ชายวัยกลางคนขับรถมาหยุดที่หน้าวิหาร ขณะที่เรากำลังมีการฝึกกรรมฐานภาคค่ำประจำวัน ที่แรกนึกว่าเขาจะมาร่วมฝึกด้วยกันเหมือนคนอื่นๆ แต่พอเราเดินเข้าไปหา เขาก็ละล้าละลัก พุดพลางร้องไห้พลาง สักครูเราก็จับความได้ว่า เขาเจอเงิน ๑,๓๐๐ เหรียญ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรกับเงินก้อนนี้ที่แรก เราก็ไม่ค่อยแน่ใจว่าตัวเองพึงถูกหรือไม่ เพราะจะทุกข์ทำไมถ้าเจอเงิน แต่พอเขาทำท่าทางให้เราดู โดยควักเงินโยน

ลงพื้น แล้วเก็บใส่กระเป๋า ก็เลยแน่ใจว่าตัวเองเข้าใจถูกต้องแล้ว ชายคนนี้เล่าว่าเขากำลังขาดเงิน เพราะไม่ได้ทำงานมา ๒ เดือนแล้ว พอเจอเงินก้อนใหญ่ก็เกิดอยากได้ขึ้นมา แต่มนิธรรมบอกเขาว่า ทำอย่างนั้นไม่ได้ ก็เลยเกิดความขัดแย้งขึ้นมา ในใจอย่างแรง ท่าทางเขากลุ้มใจมาก เพราะเราได้กลิ่นห่อผ้า คงรู้สึกผิดที่อยากจะสูบบุหรี่ก่อนนี้ไว้ใช้เอง เราแนะนำว่า ควรหาทางคืนเงินแก่เจ้าของ เขาบอกว่า ไม่รู้จะคืนเงินอย่างไร เพราะเป็นเงินสดไม่ระบุชื่อเจ้าของ เขาเองทั้งสับสนและทุกข์ใจมาก จนต้องขับรถมาที่วัด เพื่อหาคนปรึกษาว่าจะทำอย่างไรดี

น่าแปลกที่เขานึกถึงวัดในย่านนี้ เพราะดูท่าทางแล้ว ก็เป็นชาวบ้านธรรมดา ที่น่าจะคุ้นกับโบสถ์คริสต์มากกว่าคุยกับเขาสักพัก เขาก็เริ่มสบายใจขึ้น ใจก็เริ่มโน้มเอียงไปทางด้านมนิธรรม เขาบอกว่าถ้าเอาเงินก้อนนี้มาใช้ มันก็ไม่คุ้มกับการที่ทำให้เขาทุกข์เลย ไม่ใช่แค่ทุกข์ใจเท่านั้น กระทั่งท้องไส้ก็ปั่นป่วนด้วย จนต้องไปหาเหล่าเพื่อระงับทุกข์ แต่ก็ไม่หาย

ในที่สุดเขาก็ตกลงใจว่าจะไปที่ธนาคารเพื่อตามหาเจ้าของ เพราะเขาเจอเงินที่นั่น เราถามว่าถ้าไม่เจอเจ้าของ จะทำอย่างไร เขาก็ตอบว่าจะเอาไปบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์ พอตัดสินใจได้แล้วก็ขับรถกลับ

เจอคนที่ทุกข์ใจมามาก แต่ยังไม่เคยเจอเรื่องแบบนี้ คิดดูก็น่าเห็นใจ คนที่ตกงานมา ๒ เดือนและกำลังเดือดร้อนเรื่องเงินแบบนี้ เสียงร่ำร้องอยากครอบครองเงินก้อนนี้คงจะดังลั่นในจิตใจ เหตุผลต่างๆคงจะผุดออกมามากมาย เพื่อยืนยันว่าตัวเองมีความชอบธรรมที่จะใช้เงินก้อนนี้ แต่มนิธรรมของเขาก็แรงกล้า สำนักในศักดิ์ศรียังมีอยู่ เขาบอกว่ารู้สึกละอายใจมากที่เก็บเงินก้อนนี้ใส่กระเป๋าทันทีที่เจอ ถ้าเขาไม่เดือดร้อนเรื่องเงิน ความขัดแย้งภายในใจคงไม่รุนแรงถึงเพียงนี้ แต่สำหรับคนเป็นอันมาก เรื่องนี้ไม่เห็นจะเป็นปัญหา เพราะความคิดที่จะคืนเงินไม่เคยมีอยู่ในจิตใจ ถ้าถามว่าเขารู้สึกผิดหรือไม่ที่ทำเช่นนี้ เขาคงตอบว่าตัวเองมีสิทธิใช้เงินก้อนนี้ เพราะเจอได้ ไม่ใช่เป็นเงินที่ขโมยมา จะผิดศีลที่ตรงไหน

แต่เราลืมไปแล้วหรือว่า **ศีลข้อที่ ๒ นั้นไม่ได้หมายถึงการเว้นจากการลักทรัพย์เท่านั้น หากหมายถึงการเว้นจากการเอาทรัพย์ของผู้อื่นที่เขาไม่ได้ให้เรา** อเมริกันคนนี้ไม่เคยรู้จักหรือแม้แต่ได้ยินศีล ๕ แต่เขาก็รู้สึกผิดที่อยากครอบครองเงินก้อนนี้ ในเมื่อเป็นเงินที่เจ้าของไม่ได้คิดจะให้เขา แสดงว่าเขาเข้าใจในสาระของศีลข้อที่ ๒ เป็นอย่างดี ในขณะที่คนถือพุทธเป็นอันมาก กลับเข้าใจคลาดเคลื่อน

แกรนด์แคนยอน

มหาวิหาร

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐

เว้งว่าง แต่หนักแน่น และยิ่งใหญ่ คือความรู้สึกเมื่อแรกเห็นแกรนด์แคนยอน ไกลออกไปสุดขอบฟ้า คือแผ่นดินที่ทอดขนานระดับเดียวกันกับผืนดินที่เรายืนอยู่ แต่ระหว่างเรากับผืนดินราบเรียบเบื้องหน้า คือหุบเหวกว้างใหญ่ที่อย่าพึงหวังว่าจะมีสะพานใดทอดข้ามไปได้ เพราะเหตุนี้กระมังอันเดียนแดงบางเผ่าจึงเข้าใจว่า แกรนด์แคนยอนคือสิ่งขวางกั้นระหว่างโลกแห่งชีวิตกับความตาย หุบเหวนั้นใช้ว่าจะเว้งว่างว่างเปล่าไปเสียทีเดียวก็หาไม่ เพราะมีขุนเขาเว้าแหว่งมากมายผุดโผล่

ขึ้นมาจากเบื้องล่างสูงต่ำแตกต่างกัน รูปลักษณ์บ่งบอกถึงวันเวลาที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมาช้านานนับอสงไขย มองไกลๆ ชั้นหินที่อัดแน่นเรียงขนานเป็นเส้นตรง ดูคล้ายกับแผ่นอิฐของซากวิหารมหึมาในเมืองโบราณ จึงนับว่าเหมาะสมแล้วที่ขุนเขาตึกดำบรรพ์เหล่านี้จะมีชื่อว่า วิหารพระวิษณุบ้าง วิหารพระพรหมบ้าง หรือแม้แต่วิหารพระพุทธ

เมื่อพาตัวเองมาอยู่เบื้องหน้าแกรนด์แคนยอน ความสงบวิเวกจะทำให้สำนึกของตัวเองเปลี่ยนไป ความมหึมา มโหฬารทำให้เราตระหนักว่า ที่แท้จริงตัวเรานั้นเล็กกระจิดริดถึงจะร่ำรวยมีอำนาจแค่ไหนก็ไม่ได้ยิ่งใหญ่อะไรเลย ยิ่งไปกว่านั้น ชีวิตของเราก็กุสั่นไปถนัดใจ เมื่อประจันหน้ากับความตึกดำบรรพ์ที่อัดแน่นอยู่ในทุกอณูของขุนเขา ชั่วอายุ ๑๐๐ ปี กลายเป็นแค่ช่วงเวลาของหยดน้ำค้างกลางแดด เมื่อเทียบกับ ๔ ล้านปีที่ตกแต่งสลักเสลาขุนเขาเหล่านี้ ยังไม่ต้องพุดถึงเวลาอีกเกือบ ๑,๐๐๐ ล้านปี ที่ใช้ในการก่อตัวจากเบื้องล่างขึ้นมา

